

FINANCIE SAMOSPRÁV V ČASE RECESIE A MENŠINOVEJ VLÁDY

PREZENTÁCIA PRE AKE

Grand Hotel Permon, Podbanské, 28. október 2022

Michal Lehuta, makroekonóm

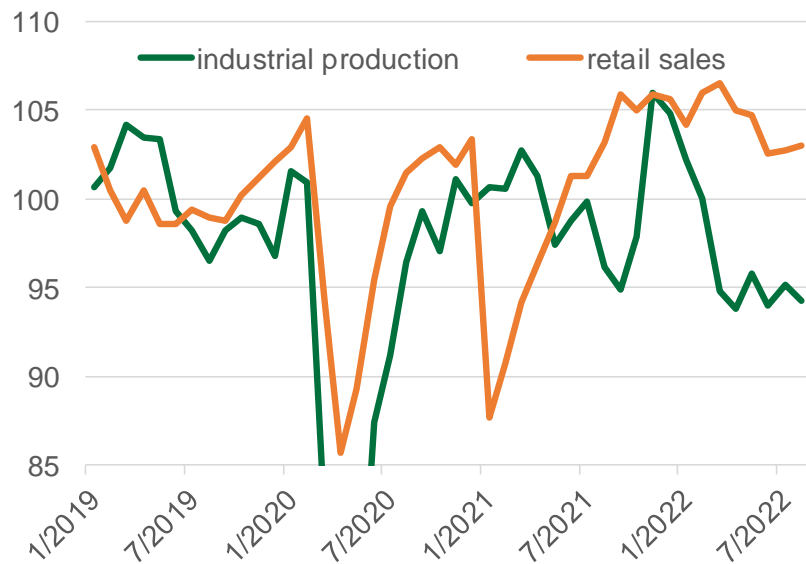
OBSAH

- Aktuálny ekonomický vývoj na Slovensku
- Vývoj na trhoch s energiami
- Vývoj príjmov samospráv, daňové prognózy
- Samosprávy a menšinová vláda
- Samosprávy v návrhu rozpočtu 2023-25

SLOVENSKÁ EKONOMIKA JE ZREJME V RECESII

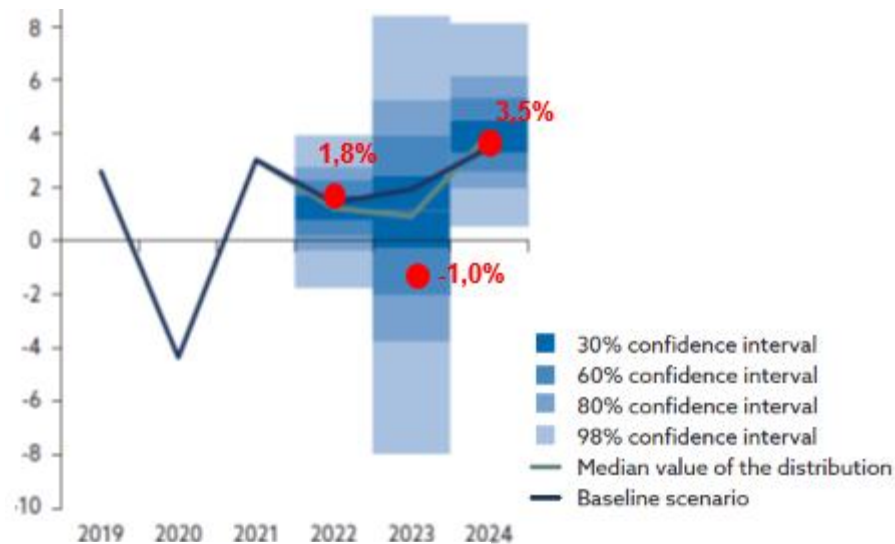
- Prvý odhad vývoja HDP za 3. štvrtok príde až v polovici novembra, no maloobchodné tržby boli nižšie a priemyselná produkcia na podobne nízkych úrovniach ako v apríli až júni
- Rôzne „nowcasty“ pre celú eurozónu sú ešte pre 3. štvrtrok nad nulou, 4. kvartál bude zrejme už horší (októbrové PMI ďalej poklesli na 47,1 bodu, signalizujú recesiu)
- Realitný trh už trpí vyššími úrokovými sadzbami, spotreba vysokou infláciou a priemysel cenami energií, problémami s dodávkami vstupov a dnes už aj s dopytom
- Recesiu, aj keď len relatívne miernu, predpovedá pre celý rok 2023 aj Národná banka

Dole je priemysel aj obchod

Zdroj: ŠÚ SR a Eurostat

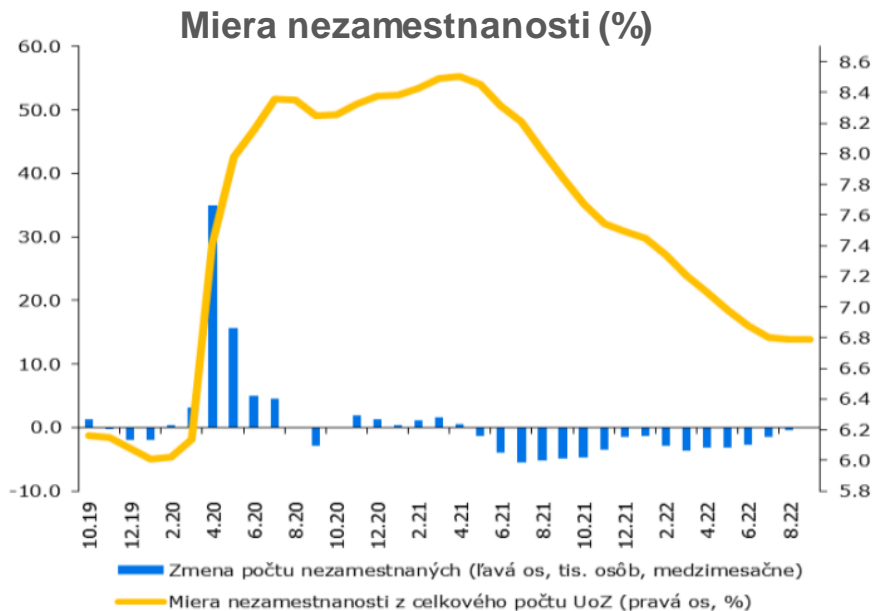
NBS predpovedá v budúcom roku recesiu (reálne HDP, %, prognózy za Oktber vs August)

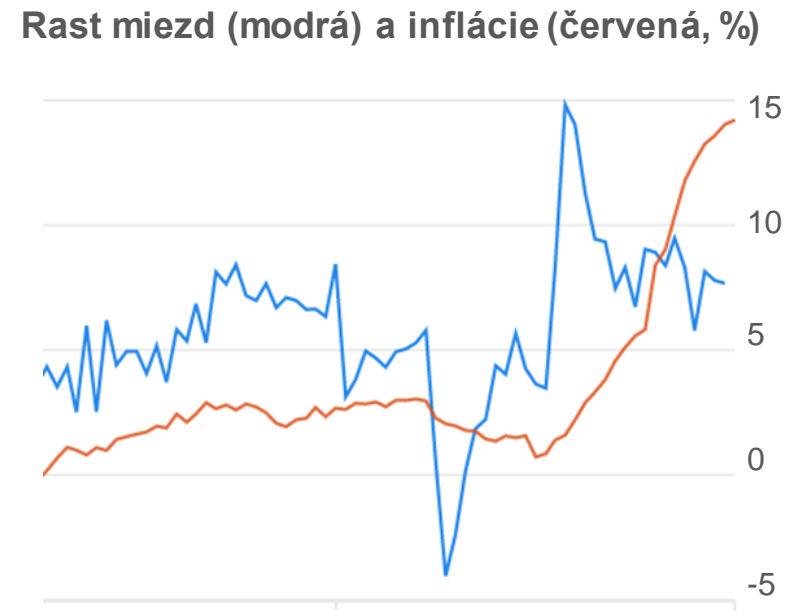
Zdroj: NBS

TRH PRÁCE SA OCHLADZUJE TIEŽ

- ➔ Post-pandemický boom na trhu práce už skončil. V septembri registrovaná miera nezamestnanosti po sezónnom očistení znovu len stagnovala
- ➔ Zvyšok roka môže priniesť rast nezamestnanosti, naznačujú to mnohé firmy v prieskumoch štatistikov, realita v energeticky intenzívnych firmách i samotná recesia
- ➔ Mzdy vo vybraných odvetviach sa v auguste zvýšili medziročne o 7,7%, ale inflácia dosiahla až 14,0% (14,2% v septembri a zrejme až 17-22% v januári)
 - ➔ To znamená, že reálne mzdy klesli zhruba o 6.3% (ešte viac vo verejnom sektore)
 - ➔ Nominálna produktivita práce v najbližšom období počastie o 7-10%, takže môžu aj mzdy

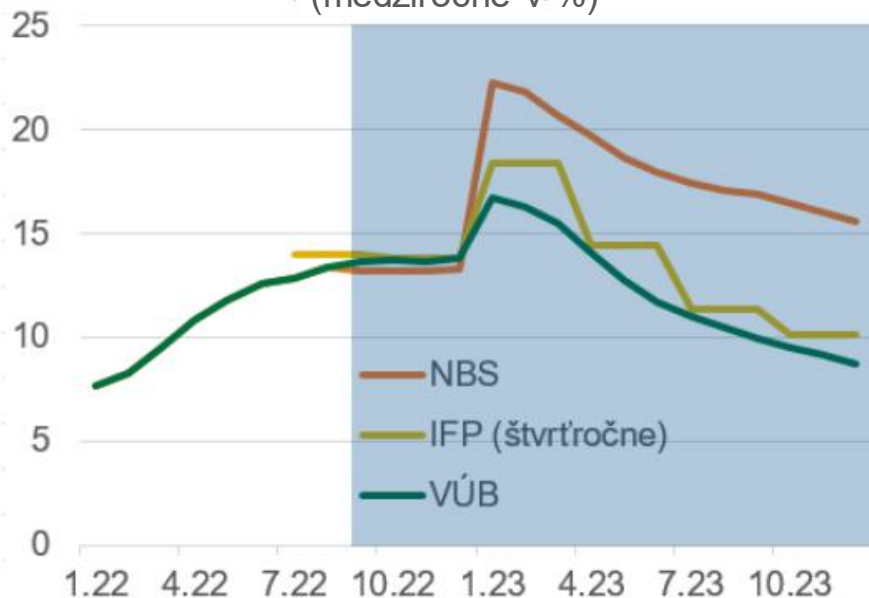
Zdroj: ÚPSVaR, NBS

INFLÁCIA EŠTE V JANUÁRI POSKOČÍ

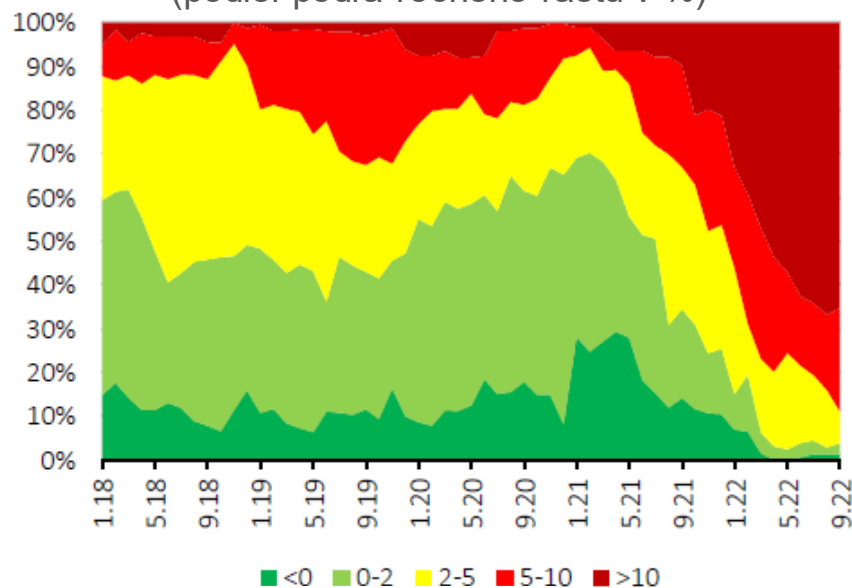
- ➔ Stále nie je jasné, ako veľmi od januára porastú regulované ceny energií pre domácnosti, ale isto to budú desiatky percent
- ➔ Preto inflácia dosiahne svoje maximum zrejme až v januári na úrovni 17-22% a potom by mohla klesať (miernejší rast bude znamenať vyšší deficit verejných financií pre kompenzácie z rozpočtu)
- ➔ Okrem energií dražejú rýchlo aj potraviny, najnovšie 24% v porovnaní s vlaňajškom, ale viac ako 10% zaznamenáva väčšina spotrebného koša

Možný budúci vývoj inflácie
(medziročne v %)

Zdroj: ŠÚ SR, NBS (HICP), VÚB (HICP), Ministerstvo financií (CPI)

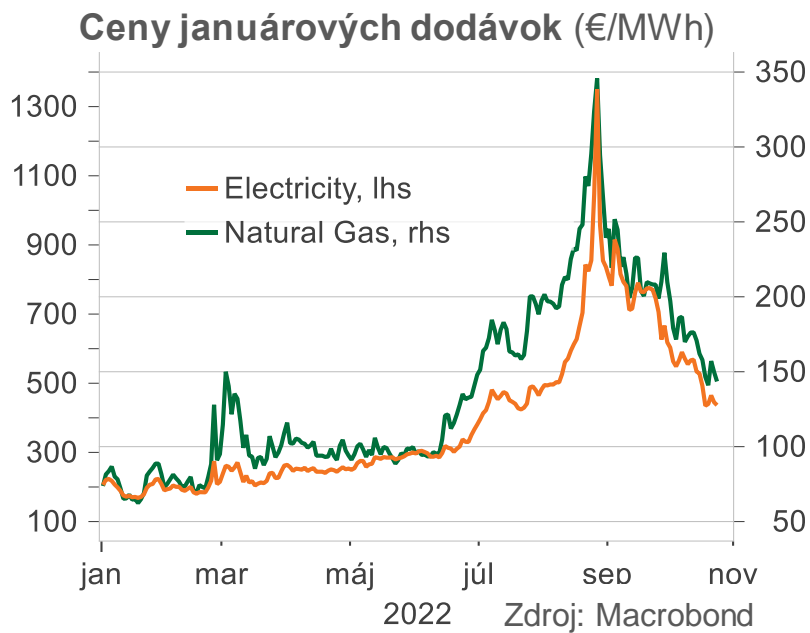
Takmer všetko dražie rýchlo
(podiel podľa ročného rastu v %)

Zdroj: IFP/MinFin

OKTÓBROVÁ PREDPOVEĎ PRE ENERGIE

- Riziko recesie by malo na ceny komodít vplývať pozitívne (nadol) predpovedajú naši kolegovia z Milána
- Plné zásobníky (94%) a kroky EÚ/národných vlád pomohli zlacniť európsky plyn a elektrinu. Riziká sú však stále naklonené nahor (Rusko, chladná zima)
- Túto zimu by sme nemuseli mať zásadné problémy, treba sa pripravovať na ďalšiu zimu

Price forecasts for the main energy futures in quotation currency, baseline scenario

As at 23.09.2022	4Q22	1Q23	2Q23	2022	2023	2024	2025
ICE BRENT (USD/barrel)	98.0	96.0	94.0	101.5	93.0	87.0	82.0
NYMEX WTI (USD/barrel)	90.0	88.0	86.0	96.3	85.8	82.0	80.0
NYMEX NATURAL GAS (USD/MMBtu)	10.0	9.5	6.5	7.5	6.9	4.5	4.0
JKM LNG (USD/MMBtu)	70.0	66.5	45.5	43.8	48.5	31.5	28.0
TTF NATURAL GAS (EUR/MWh)	280.0	270.0	180.0	171.2	195.0	120.0	80.0
PSV NATURAL GAS (EUR/MWh)	290.0	275.0	185.0	175.9	200.0	125.0	85.0
PUN (EUR/MWh)	600.0	570.0	370.0	404.9	397.5	220.0	190.0
EEX Power (EUR/MWh)	550.0	520.0	320.0	351.2	347.5	180.0	160.0
EUA (EUR/ton)	84.0	85.0	85.0	80.7	85.0	88.0	92.0

Source: Intesa Sanpaolo estimates

ÚROKY IDÚ STÁLE NAHOR A SLOVENSKO JE VNÍMANÉ RIZIKOVEJŠIE

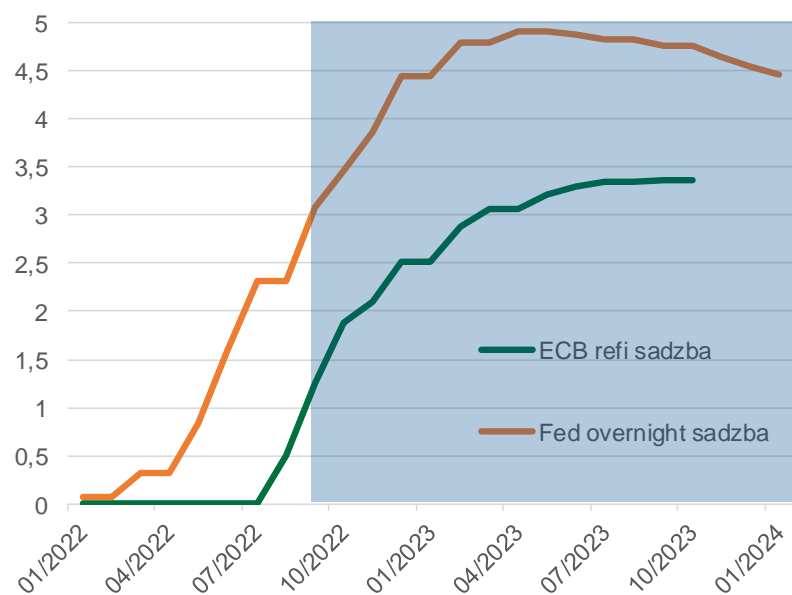
- Spolu s vysokou infláciou ďalej rástli aj očakávania úrokových sadzieb centrálnych bánk, ako aj požadované výnosy dlhopisov do splatnosti
- Zvýšila sa aj riziková prirážka slovenskej vlády voči Nemecku – na 140 bázických bodov
 - Od septembra nás predbehlo Portugalsko, Slovinsko, Španielsko aj Litva
- Znamená to drahšie nové pôžičky pre všetkých, ako aj drahšie refinancovanie starého dlhu (napríklad hypotéky možno za takmer 5%)

Výnosy 10Y dlhopisov Nemecka a Slovenska (%)

Zdroj: Bloomberg

Ako ešte môžu rásť základné sadzby (%)

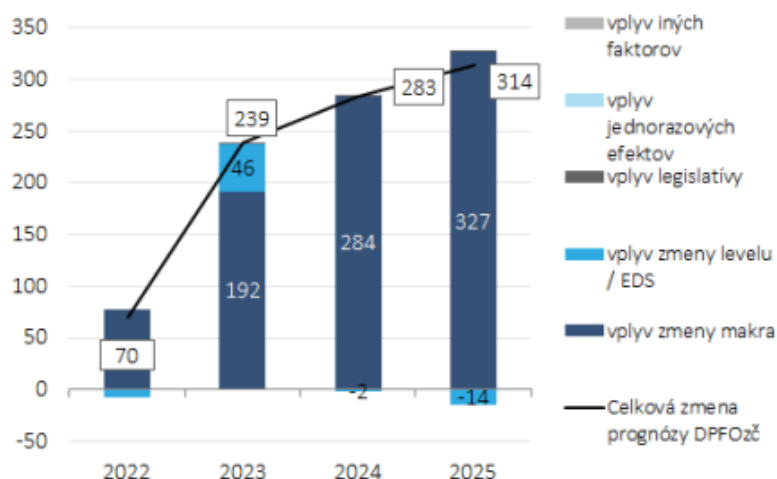

Zdroj: Bloomberg – sadzby implikované trhom

PODIELOVÉ DANE IDÚ HORE SPOLU S INFLÁCIOU, ROVNAKO ALE AJ VÝDAVKY

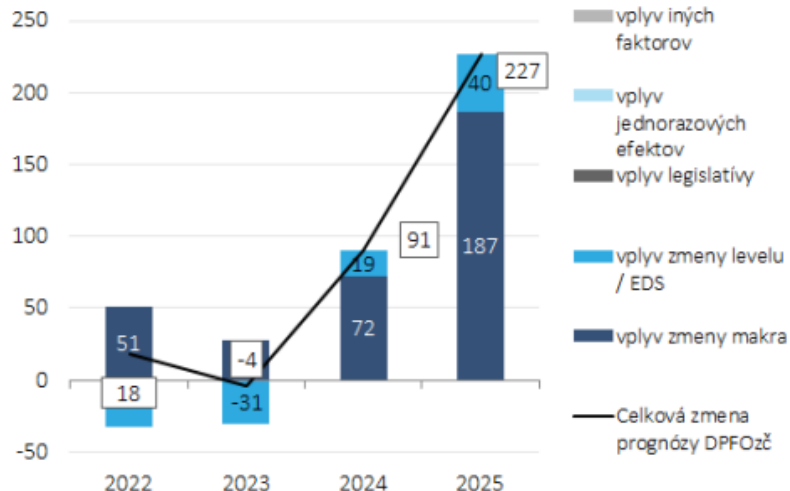
- Kým celej verejnej správe rastú daňové (a odvodové) príjmy v r. 2023 o takmer 11% (DPFO o 12%), samosprávam pre zvýšenie daňového bonusu len o 3,8% (DPFO o 4%), v minulosti tam bol aj opačný rozdiel
- Odhliadnuc od tejto „zlodejiny“ sa podielové dane vyvíjajú celkom dobre, najmä pre stále relatívne odolný trh práce (zamestnanosť a mzdy) a infláciu
- Miestne dane: z nehnuteľností len v jednotkách miliónov nahor v júni aj septembri

Revízia očakávania DPFO v júni (mil. eur)

Zdroj: MinFin

Revízia očakávania DPFO v septembri (mil. eur)

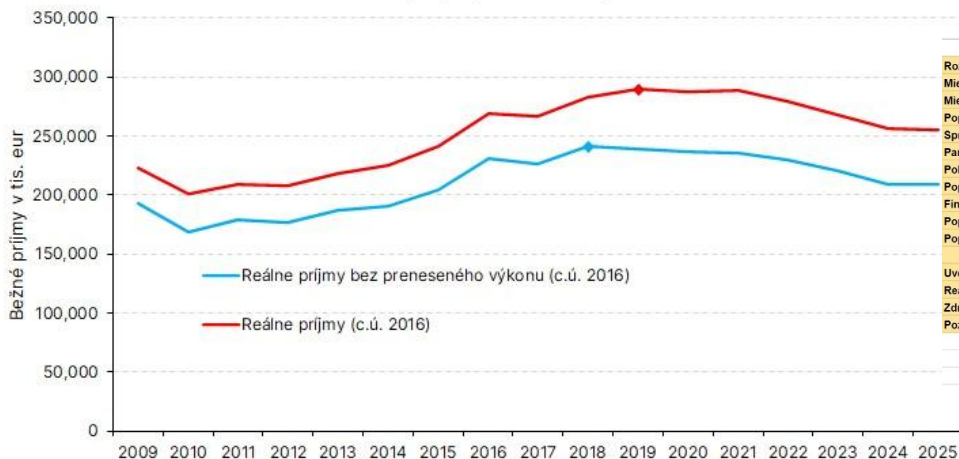

Zdroj: MinFin

SAMOSPRÁVY A MENŠINOVÁ VLÁDA

- ➔ Parlament pre budúci rok uvoľnil rozpočtové pravidlá pre samosprávy: výdavky aj z rezervného fondu, kapitálových príjmov, pôžičiek (netreba vyrovnaný rozpočet). Mnohým, najmä slabším, to však nemusí pomôcť.
- ➔ Bez stálej väčšiny v parlamente majú nepopulárne opatrenia menšiu šancu na prijatie
 - ➔ Obce a VÚC by minimálne do ďalších volieb nemuseli zasiahnuť ďalšie neg. šoky
 - ➔ Odloženie tzv. krúžkovného ale môže viesť ešte väčšiemu zvýšeniu daňového bonusu
 - ➔ Dofinancovanie eurofondových projektov do +20% funguje [od augusta](#)
- ➔ Rozpočtové provizórium môže znamenať nedostatok peňazí na kompenzácie vysokých cien energií (zrejme pôjdu zo štátneho rozpočtu) – samosprávy ovplyvní len nepriamo
- ➔ Sankcie dlhovej brzdy, ktoré sa spustia v máji 2023 (ak parlament nezmení ústavný zákon) samosprávy neobmedzia

Reálne bežné príjmy Bratislavy (tis. eur)

Príjmy z miestnych daní tvoria 15-26%

	Tnava	Trenčín	Nitra	Žilina	Košice	Banská Bystrica	Bratislava	Prešov
Rozpočet (Bežné príjmy + kapitálové príjmy)	71 867 941 €	57 482 276 €	84 432 328 €	83 898 749 €	231 390 422 €	76 301 710 €	378 161 129 €	83 476 969 €
Miestne dane - neuhutefnosti	11 800 710 €	8 422 257 €	12 474 727 €	11 475 953 €	38 189 014 €	9 375 645 €	46 774 036 €	8 006 970 €
Miestne dane - ostatné	299 779 €	192 467 €	402 985 €	416 770 €	1 103 683 €	730 638 €	2 692 627 €	181 805 €
Poplatok za zber/prepravu odpadu	3 827 023 €	2 574 644 €	5 188 592 €	3 586 864 €	10 336 183 €	4 111 234 €	26 778 012 €	3 618 652 €
Správne poplatky	163 882 €	157 650 €	192 265 €	208 593 €	245 991 €	176 880 €	108 890 €	184 621 €
Parkovanie	963 772 €	1 380 864 €	731 745 €		632 707 €		267 354 €	302 523 €
Pokuty	101 769 €	153 585 €	179 196 €	299 563 €	358 684 €	114 753 €	914 180 €	30 321 €
Poplatok za znečistenie ovzdušia	2 325 €				18 706 €		3 911 €	19 710 €
Finančná náhrada za výrub drevín	11 023 €						153 278 €	
Poplatok za uloženie odpadu	1 065 714 €							
Poplatok za rozvoj		0 €	1 101 690 €	0 €	2 537 740 €	0 €	3 849 557 €	0 €
	18 845 819 €	12 881 467 €	20 271 200 €	15 987 743 €	53 422 708 €	14 509 350 €	81 541 845 €	12 344 602 €
Uvedené v grafe	26,22%	16,22%	18,53%	16,53%	19,97%	16,53%	18,87%	11,16%
Realita	26,22%	22,41%	24,01%	19,06%	23,09%	19,02%	21,56%	14,78%
Zdroj	https://www.tnava.sk	https://trencin.sk/samosprava/tren	https://www.zilina.sk	https://www.kosice.sk	https://www.banskabystrica.sk	https://cdn-api.bj	https://www.presov.sk	
Poznámka				V Žiline je príjem z prenájmu parkovacích miest dlhodobo	Mestské časti si vyberajú nejaké poplatky aj samé, takže poplatky môžu byť vyššie.	Parkovanie zrejme bude niekde inde.	Parkovanie riešené ináč. Poplatky vyberajú aj mestské časti.	

Zdroj: [Pavol Koprdá](#)

Zdroj: [Matúš Lupták](#)

OBCE V NÁVRHU ROZPOČTU VEREJNEJ SPRÁVY NA ROKY 2023-25

→ Príjmy obcí v r. 2023 mierne klesajú, najmä pre nižšie granty a transfery (najmä na prenesený výkon š.s. - školstvo)

→ Výdavky na tovary a služby majú byť aj pri rekordnej inflácii zmrazené + pokles kapitálových výdavkov

Tabuľka 1 - Príjmy a výdavky obcí

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Príjmy obcí spolu	5 992 178	6 228 607	5 923 763	6 474 568	6 443 116	6 543 604	6 862 042
z toho:							
▪ daňové príjmy	2 841 624	2 980 474	3 122 264	3 269 192	3 390 683	3 524 948	3 862 713
▪ nedaňové príjmy	496 062	544 904	590 000	605 000	605 000	605 000	605 000
▪ granty a transfery	2 005 780	1 979 300	1 561 499	1 835 376	1 717 433	1 683 656	1 664 329
▪ príjmové finančné operácie (FO)	648 712	723 929	650 000	765 000	730 000	730 000	730 000
príjmy z transakcií s fin. aktívami a pasívami	341 182	510 288	360 000	475 000	440 000	440 000	440 000
prostriedky z predchádzajúcich rokov	146 196	202 512	150 000	250 000	175 000	175 000	175 000
prevod prostriedkov z peňažných fondov	169 156	270 757	200 000	200 000	240 000	240 000	240 000
iné príjmové finančné operácie	25 830	37 019	10 000	25 000	25 000	25 000	25 000
prijaté úvery	307 530	213 641	290 000	290 000	290 000	290 000	290 000
Výdavky obcí spolu	5 417 938	5 675 085	5 673 075	6 094 354	6 203 795	6 356 704	6 446 919
z toho:							
▪ bežné výdavky	4 400 562	4 745 947	4 628 012	4 957 201	5 286 826	5 589 894	5 680 210
mzdy a odvody	2 461 818	2 605 080	2 463 884	2 599 404	2 914 132	3 165 926	3 185 798
tovary a služby	1 297 468	1 444 596	1 464 768	1 638 437	1 637 846	1 674 496	1 729 558
bežné transfery	625 752	681 892	682 360	702 360	717 848	732 472	747 854
splácanie úrokov	15 524	14 379	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000
▪ kapitálové výdavky	779 020	717 036	810 063	932 153	681 969	531 810	531 709
▪ výdavkové finančné operácie (FO)	238 356	212 102	235 000	205 000	235 000	235 000	235 000
úvery a účasť na majetku	40 241	37 735	35 000	25 000	35 000	35 000	35 000
splácanie istiny	198 115	174 367	200 000	180 000	200 000	200 000	200 000
Celková bilancia obcí	574 240	553 522	250 688	380 214	239 321	186 900	415 123

VÚC V NÁVRHU ROZPOČTU VEREJNEJ SPRÁVY NA ROKY 2023-25

→ Príjmy VÚC v roku 2023 veľmi mierne rastú, vrátane daňových, granty a tranfery (najmä školstvo, dopravné podniky) však nie

→ Výdavky tiež, avšak kapitálové a na tovary a služby sú znova rozpočtované nízko

Tabuľka 3 - Príjmy a výdavky vyšších územných celkov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Príjmy VÚC spolu	1 991 222	2 065 480	1 901 182	2 072 599	2 168 026	2 245 917	2 381 291
z toho:							
• daňové príjmy	943 867	983 389	1 034 079	1 086 930	1 130 620	1 180 757	1 317 972
• nedaňové príjmy	97 645	98 081	110 000	115 000	115 000	115 000	115 000
• granty a transfery	629 596	634 654	567 103	615 669	612 406	640 160	638 319
• príjmové finančné operácie (FO)	320 114	349 356	190 000	255 000	310 000	310 000	310 000
príjmy z transakcií s fin. aktívami a pasívami	172 851	260 767	140 000	205 000	230 000	230 000	230 000
prostriedky z predchádzajúcich rokov	50 527	96 633	25 000	90 000	75 000	75 000	75 000
prevod prostriedkov z peňažných fondov	117 271	156 346	115 000	115 000	155 000	155 000	155 000
iné príjmové finančné operácie	5 053	7 788	0	0	0	0	0
prijaté úvery	147 263	88 589	50 000	50 000	80 000	80 000	80 000
Výdavky VÚC spolu	1 701 733	1 813 870	1 748 584	1 905 567	1 964 193	2 054 081	2 083 898
z toho:							
• bežné výdavky	1 426 998	1 517 916	1 520 170	1 647 722	1 726 679	1 816 567	1 846 384
mzdy a odvody	582 378	546 498	553 355	582 375	672 454	742 465	750 192
tovary a služby	236 040	241 923	280 304	311 673	286 855	292 100	297 852
bežné transfery	606 224	727 483	682 511	749 674	763 370	778 002	794 340
splácanie úrokov	2 356	2 012	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
• kapitálové výdavky	228 113	217 346	182 414	204 845	181 514	181 514	181 514
• výdavkové finančné operácie (FO)	46 622	78 608	46 000	53 000	56 000	56 000	56 000
úvery a účasť na majetku	5 792	8 640	6 000	3 000	6 000	6 000	6 000
splácanie istiny	40 830	69 968	40 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Celková bilancia VÚC	289 489	251 610	152 598	167 033	203 833	191 836	297 392

NKÚ ZVEREJNIL NOVÚ POROVNÁVACIU MAPU PRE OBCE, NADÁCIA ZINDEX

- [Aplikácia](#) kontrolného úradu (obrázok nižšie) dostala novú mapu: čerpanie covid pomoci
- Čerpanie EÚ fondov sa dá nájsť aj na adrese: <https://www.itms2014.sk/prehľad-projektov/zonfp>
- Nadácia Zastavme korupciu zverejnila index „čistoty“ verejného obstarávania: [zindex](#) sa zlepšil

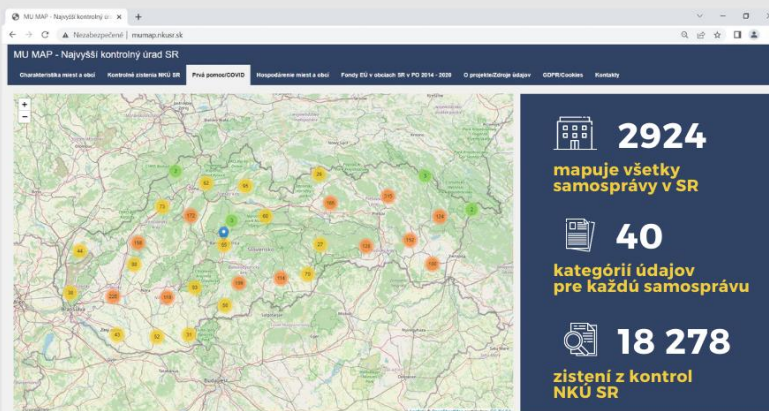
Aplikácia MuMAP

Skontrolujte si pred voľbami hospodárenie svojej obce:

MuMap môže využiť každý, kto chce skontrolovať svoju samosprávu. Vďaka aplikácii nájdu poslanci, obecní kontrolóri, no najmä občania, informácie o fungovaní ich mesta a obce.

SCAN ME

Užívateľ môže aktuálne pracovať už s piatimi interaktívnymi mapami:

- 1** Charakteristika miest a obcí
Základná charakteristika obce a linky na súvisiace stránky, vrátane kontrol NKÚ
- 2** Kontrolné zistenia NKÚ
Po vyfiltrovaní podľa mesta alebo obce zobrazí konkrétne kontrolné zistenia NKÚ
- 3** Fondy EÚ v obciach SR
Čerpanie eurofondov za obdobie rokov 2014 - 2020, zazmluvnené prostriedky, atď...
- 4** Hospodárenie miest a obcí
Oblasti, do ktorých investovali obce a mestá
- NOVÉ**
5 Prvá pomoc COVID
Prehľad poskytnutých príspevkov pre prijímateľov v obci za obdobie 03/20 - 06/22

Interaktívny analytický nástroj na kontrolu miestnej samosprávy

PROGNÓZY PRE ÚROKOVÉ SADZBY A VÝMENNÉ KURZY

Úrokové sadzby	19.10.22	26.10.22	4Q22	1Q23	2Q23	3Q22
ECB refinančná úr. sadzba	1,25	1,25	2,25	2,75	2,75	2,75
FED funds úr. sadzba	3,25	3,25	4,50	4,75	4,75	4,75
1m Euribor	0,94	1,04	1,56	2,17	2,31	2,30
3m Euribor	1,46	1,58	1,92	2,34	2,39	2,37
3m USD Libor	4,28	4,33	4,59	4,84	4,79	4,81
10R výnos slovenských ŠD	3,79	3,60	3,30	3,10	2,80	2,50
10R výnos nemeckých ŠD	2,38	2,17	2,00	1,90	1,70	1,50
10R výnos USA ŠD	4,13	4,05	3,50	3,20	3,00	2,80
Hlavné menové páry	19.10.22	26.10.22	4Q22	1Q23	2Q23	3Q22
EUR/USD	0,977	1,003	0,93	1,00	1,03	1,05
GBP/USD	1,122	1,158	1,03	1,12	1,15	1,18
EUR/GBP	0,871	0,866	0,90	0,90	0,90	0,89
USD/JPY	149,9	146,8	148	140	137	134
EUR/JPY	147,2	147,2	138	140	140	140
USD/CHF	1,004	0,989	0,99	1,00	0,98	0,97
EUR/CHF	0,982	0,991	0,92	1,00	1,01	1,02
Lokálne meny	19.10.22	26.10.22	4Q22	1Q23	2Q23	3Q22
EUR/CZK	24,54	24,53	24,85	25,25	25,40	25,25
EUR/PLN	4,799	4,757	4,85	4,92	4,95	4,90
EUR/HUF	413,6	406,8	412,0	411,0	409,0	409,0
USD/CZK	25,10	24,46	26,10	25,90	25,11	25,01
USD/PLN	4,909	4,745	5,08	5,07	5,03	4,85
USD/HUF	423,2	405,7	439,5	431,8	414,6	401,8

Zdroj: Bloomberg, ISP, CIB, VÚB

DISCLAIMER

This presentation contains privileged and confidential information from VÚB Bank which may be regarded as a trade secret or bank secret. Any disclosure, copying, distribution or use of the contents of this information is strictly prohibited.